

UNIVERZITET U NIŠU
EKONOMSKI FAKULTET
Časopis "EKONOMSKE TEME"
Godina izlaženja XLVI, br. 3, 2008., str. 71-83
Adresa: Trg kralja Aleksandra Ujedinitelja 11, 18000 Niš
Tel: +381 18 528 601 Fax: +381 18 523 268

SPECIFIČNOSTI OPOREZIVANJA DOHOTKA FIZIČKIH LICA U AUSTRIJI

Prof. dr Jadranka Đurović-Todorović*

Rezime: *Porez na dohodak fizičkih lica (građana) je jedan od najznačajnijih poreskih oblika svake savremene države. Veoma je izdašan, elastičan i pogodan za realizaciju kako fiskalnih, tako i brojnih vanfiskalnih ciljeva. Kod ovog poreza dolazi do punog izražaja primena principa oporezivanja prema ekonomskoj snazi poreskog obveznika, a pri tome se vodi računa o ličnim okolnostima u kojima živi i radi poreski obveznik. Cilj rada je da ukaže na rešenja vezana za sistem poreza na dohodak fizičkih lica u Austriji, na definisanje poreskog obveznika, način utvrđivanja poreske osnovice i na vrstu poreske stope. S druge strane, cilj je da se vidi da li ovaj poreski oblik odgovara fiskalnim, ekonomskim i socijalnim ciljevima i kakvi su rezultati primene ovog poreza, posmatrano kroz njegovu izdašnost i bilansni značaj.*

Ključne reči: *porez na dohodak fizičkih lica, poreski sistem Austrije, poreski obveznik, poreska osnovica, poreska stopa.*

Uvod

Teorija i praksa javnih finansija poznaju tri sistema oporezivanja dohotka fizičkih lica: 1) analitički ili parcijalni, 2) sintetički ili globalni i 3) mešoviti sistem¹.

Prvi sistem polazi od stava da svaki prihod fizičkog lica, bez obzira po kom osnovu je ostvaren, treba oporezivati odvojeno, uz primenu različitih

* Ekonomski fakultet Niš

UDK 336.221.4(436); Originalni naučni rad

Primljeno: 17.09.2008.

¹ Djurović-Todorović Jadranka, Jovanović Miodrag, Krstić Borko, Monetarni i fiskalni menadžment, Ekonomski fakultet Niš, 2006., str.422

proporcionalnih poreskih stopa. Ovaj porez je poznat i pod imenom cedularni porez.

Drugi sistem pretpostavlja da sve prihode koje ostvari poreski obveznik treba oporezivati jednim sveobuhvatnim porezom čija stopa po pravilu treba da bude progresivna. U pitanju je sintetički, odnosno globalni sistem poreza na dohodak fizičkih lica, koji oporezuje ukupnu masu obveznikovih primanja, bez obzira na prirodu primanja i izvore iz kojih potiču, pri čemu se vodi računa o okolnostima, takođe i porodičnim, koje su vezane za ličnost obveznika. Sintetički porez na dohodak je zastupljen u većini savremenih poreskih sistema.

Treći sistem je mešoviti sistem oporezivanja dohotka, gde je u osnovi cedularno oporezivanje na koje se nadovezuje komplementarni porez na ukupnan prihod koji se plaća na kraju godine, ako se ostvare ukupni prihodi preko nekog zakonom određenog iznosa. Cedularno oporezivanje se vrši primenom proporcionalnih stopa, dok se na iznos preko zakonskih granica, po pravilu, primenjuju progresivne poreske stope.²

U ranijoj i sadašnjoj praksi dominantna su prva dva sistema. Treći sistem je bio, ili je u primeni u malom broju zemalja, na primer u ranijoj Jugoslaviji, odnosno sve doskora u Portugalu. U primeni je i u Srbiji ponovo, počev od 2001. godine. U većini razvijenih zemalja sveta, u zemljama članicama OECD-a posebno, u primeni je sistem globalnog poreza na dohodak, budući da je pogodniji za ostvarivanje, pored fiskalnih i brojnih vanfiskalnih ciljeva oporezivanja. Prema tome, sintetičko oporezivanje dohotka primenjuje se i u Austriji.

Elementi poreza na dohodak fizičkih lica

Poreski obveznik. U teoriji javnih finansija dugo traje spor da li za obveznika ovog poreza uzeti pojedinca ili porodicu.³ U slučaju kada se kao obveznik uzima pojedinac relevantan je ukupan dohodak koji on ostvari po svim osnovama, a ne kako i na koji način on njime raspolaže. Drugim rečima, nije važno da li je obveznik-pojedinac stvorio porodicu i ima obavezu da izdržava maloletne članove, kao i druge članove porodice ako ne ostvaruju prihode, a živi u domaćinstvu s njima.

U slučaju kada se za poreskog obveznika izabere porodica moguće je opredeliti se za jednu od sledeće tri metode zajedničkog oporezivanja:

² Raičević Božidar, Javne finansije, Ekonomski fakultet Beograd, 2003., str.164

³ Raičević, B., Gagić, B., Pantić, D., Sistem i politika javnih prihoda u funkciji demografske politike, Ekonomski institut, Beograd, 1995., str. 32-45

Specifičnosti oporezivanja dohotka fizičkih lica u Austriji

- *Metoda deobe dohotka (income splitting)* - kod ove metode sabiraju se dohodci supružnika, a zatim se zbir podeli sa dva. Onda se odbija neoporezivi minimum i dobija se poreska osnovica koja se množi sa propisanom stopom. Dobijeni iznos se množi sa dva, što predstavlja poresku obavezu supružnika. Ova metoda je dominantna pri oporezivanju dohotka porodice.
- *Metoda porodičnih kvota* - prihodi svih članova porodice se sabiraju, pa se onda dele brojem tzv. porodičnih kvota. Broj porodičnih kvota zavisi od porodičnih prilika obveznika i od broja izdržanih lica u okviru porodice. Tako dobijeni iznos se umanjuje za eventualno postojeći egzistencijalni minimum. Na dobijene iznose primenjuju se poreske stope da bi se dobio iznos poreza. Konačno, dobijeni iznos se množi s brojem kvota da bi se dobio iznos poreske obaveze porodice. Ovaj sistem primenjuju Francuska i Luksemburg.
- *Metoda dvostruke poreske lestvice* - podrazumeva primenu dve različite poreske progresije. Jedna poreska progresija (oštrija) se odnosi na samce, a druga poreska progresija (blaža) se primenjuje pri oporezivanju zajedničkog dohotka bračnih drugova. Ovaj metod primenjuju Norveška i SAD.

Druga bitna dimenzija definicije obveznika poreza na dohodak fizičkih lica, pored dileme da li za obveznika uzeti pojedinca ili porodicu, jeste utvrđivanje rasprostiranja poreske obaveze. S tog aspekta razlikujemo tri principa, i to⁴:

- *Princip neograničene poreske obaveze* - ovaj princip znači da se porezom na dohodak oporezuju svi prihodi jednog lica koje ima prebivalište u zemlji, nezavisno od toga da li su prihodi ostvareni u zemlji ili inostranstvu i nezavisno od državljanstva poreskog obveznika.
- *Teritorijalni princip* - znači da poreska obaveza tereti samo prihode ostvarene u zemlji. U najvećem broju zemalja na plaćanje poreza obavezna su i lica koja nemaju prebivalište u zemlji.
- *Princip državljanstva* - državljani jedne zemlje koji imaju prebivalište u drugoj zemlji plaćaju na pojedine prihode ostvarene u inostranstvu porez zemalja čiji su državljani. Prilikom utvrđivanja njihove poreske obaveze odbija se eventualno plaćeni porez u zemlji u kojoj je ostvaren prihod koji podleže oporezivanju.

⁴ Jovanović Miodrag, Đurović-Todorović Jadranka, *Finansijska teorija i politika*, Niš, 2003., str. 70

Poreska osnovica. Poresku osnovicu poreza na dohodak fizičkih lica čini zbir neto prihoda konkretnog fizičkog lica iz svih izvora. U zakonodavstvima pojedinih zemalja određuju se izuzimanja iz dohotka, odnosno određuju se vrste prihoda koje se neće oporezivati. Reč je o primanjima socijalnog karaktera. Prihodi koji podležu ovom porezu mogu biti ostvareni u novcu (najčešće), naturi, činjenjem ili na neki drugi način. Prihodi mogu da budu iz radnog odnosa, od samostalne delatnosti, od poljoprivrede i šumarstva, od autorskih prava, patenata i tehničkih unapređenja, od nepokretnosti, kapitalnih dobitaka i sl.

Među prihodima koji ulaze u poresku osnovicu, pored navedenih, dve vrste zaslužuju da budu posebno apostrofirane kao vrlo suptilne.⁵ Reč je o dodatnim primanjima i o imputiranom dohotku. Bez njihovog obuhvata poreska osnovica ne bi realno iskazala ekonomsku snagu obveznika.

Dodatna primanja mogu znatno da utiču na povećanje ekonomske snage obveznika. Tipični primeri dodatnih primanja su topli obrok, korišćenje službenog automobila i telefona u privatne svrhe, ustupanje sopstvenih proizvoda i usluga zaposlenima besplatno, ili po sniženoj ceni (prevoz železnicom, avionom ili autobusom za zaposlene u tim kompanijama, letovanje-zimovanje u sopstvenim odmaralištima i slično) i drugo.

Imputirani dohodak predstavlja prihod fizičkog lica ostvaren sopstvenim radom u sopstvenu korist, odnosno pružanjem usluga samome sebi (moler sebi izvodi radove na uređenju stana i slično, rad nezaposlenog člana domaćinstva u kući), korišćenje sopstvene imovine (imputirana zakupnina) i slično. Vrlo je teško odrediti veličinu imputiranog dohotka, ali je činjenica da je bez njega ekonomska snaga obveznika, pa prema tome i njegova poreska osnovica, nerealno (potcenjeno) iskazana.⁶

Poreska stopa. U najvećem broju savremenih poreskih sistema stope poreza na dohodak su progresivne, čija primena treba da omogući ravnomernije i pravičnije zahvatanje ekonomske snage poreskih obveznika.

U svim državama članicama EU primenjuje se sintetički porez na dohodak građana, koji se uvodi od strane centralnog nivoa vlasti, s tim što su stope među državama članicama prilično različite, mada je fundamentalna struktura ovog poreza slična. Oporeziv dohodak je podeljen prema visini u rasponima u grupe koje podležu progresivnom oporezivanju, osim u Nemačkoj gde se umesto grupa primenjuje nekoliko poreskih formula.

⁵ Raičević Božidar, Javne finansije, Beograd, 2003., str. 169

⁶ Isto str. 170

Specifičnosti oporezivanja dohotka fizičkih lica u Austriji

Tabela 1: Stope poreza na dohodak građana u zemljama EU i izabranim zemljama u 2006. godini

Država	Poreska stopa	Država	Poreska stopa
Austrija	21-50	Kipar	20-30
Belgija	25-50	Republika Češka	12-32
Danska	38-59	Estonija	23
Finska	9-32,5	Mađarska	18-36
Francuska	10-48,09	Letonija	25
Nemačka	15-42	Litvanija	10-35
Grčka	0-40	Malta	15-35
Irska	20-42	Norveška	28-51,3
Italija	23-43	Poljska	19-40
Luksemburg	6-38,95	Slovačka	19
Holandija	0-52	Slovenija	16-50
Portugalija	10,5-40	Bugarska	10-24
Španija	15-45	Rumunija	16
Švedska	0-25	Rusija	13
V.Britanija	0-40	SAD	10-30

Izvor: www.worldwide-tax.com

Porez na dohodak fizičkih lica u Austriji

Porez na dohodak fizičkih lica je najvažniji direktni porez u Austriji. Do 1974.godine obveznik ovog poreza bila je porodica. Medjutim, od ove godine za obveznika se utvrđuje pojedinac koji ostvaruje određene vrste prihoda. Do kraja 80-ih godina progresivnost je bila značajna i kretala se do 62%⁷. Poreskom reformom iz 1989. godine poreske stope su redukovane i uvedena su pet razreda u skali ostvarenog dohotka, sa maksimalnom stopom od 50%.

Poreski obveznik

Neograničenoj poreskoj obavezi podležu sva lica sa prebivalištem ili uobičajenim boravištem u Austriji. U svakom slučaju nakon šest meseci stalnog boravka u Austriji nastaje neograničena poreska obaveza. Državljanstvo pri tome nije odlučujuće.

Neograničena poreska obaveza znači da u načelu svi prihodi ostvareni u zemlji i u inostranstvu podležu poreskoj obavezi u Austriji. Ograničenoj poreskoj obavezi podležu lica koja ostvaruju prihode u Austriji

⁷ www.eurofound.europa.eu/emire/austria

(npr. kao upošljenici) ili pak ostvaruju prihode iz Austrije (npr. penzije od socijalnog osiguranja), a nemaju ni prebivalište niti uobičajeno boravište u Austriji.

Sporazum o dvostrukom oporezivanju sprečava da lice koje ima svoje prebivalište ili ostvaruje prihode u više država, za iste prihode više puta plati porez.

Radnici iz pograničnih područja, dakle, lica sa prebivalištem u Austriji, koja tokom dana rade u inostranstvu, uglavnom se oporezuju u zemlji u kojoj žive. Upošljenik koji npr. živi u Gornjoj Austriji, a radi u Bavarskoj, za prihode ostvarene u Bavarskoj plaća porez u Austriji.

Radnici na privremenom radu u Austriji, od prvog dana boravka u Austriji se tretiraju kao upošljenici sa neograničenom poreskom obavezom, pod uslovom da imaju radnu dozvolu najmanje šest meseci ili radni ugovor na najmanje šest meseci.

Kod sezonskih radnika neograničena poreska obaveza nastaje po pravilu u trenutku kada boravak u Austriji traje duže od šest meseci. Neograničena poreska obaveza u tom slučaju postoji od prvog dana.

Predmet oporezivanja

Predmet oporezivanja čine svi prihodi koje pojedinac ostvari u toku godine. U Zakonu o porezu na prihod su navedene sve one vrste primanja koja podležu porezu na prihod. Zakon o porezu na prihod poznaje sedam vrste prihoda: 1) prihodi od poljoprivrede i šumarstva, 2) prihodi od samostalne delatnosti, 3) prihodi od preduzetništva, 4) prihodi iz radnog odnosa, 5) prihodi od kapitala, 6) prihodi od zakupnina i 7) ostali prihodi⁸.

Kada od se ukupnog iznosa prihoda oduzmu vanredni izdaci i vanredna opterećenja dobija se osnovica za obračun poreza.⁹

Prihode od poljoprivrede i šumarstva ostvaruju na primer zemljoradnici ili baštovani. Sa novim izmenama ako pojedinci investiraju svoj profit u iznosu većem od 100.000 € u ove delatnosti oporezuju se sa polovinom prosečne poreske stope.

Prihode od samostalnog rada ostvaruju npr. lekari, advokati, poreski savetnici, arhitekta i akcionari, koji učestvuju u društvima kapitala (npr. društva sa ograničenom odgovornošću) sa više od 25%.

⁸ www.helpinelaw.com/law/austria/taxation.php

⁹ Austrijsko Savezno ministarstvo za finansije, Vodič kroz poresko pravo, Beč 2004.g.

Specifičnosti oporezivanja dohotka fizičkih lica u Austriji

Prihodi od preduzetništva su dobici ostvareni iz poslovanja određenih vrsta preduzeća (npr. trgovačka preduzeća, stolarske radnje, frizerske radnje i neke vrste industrijskih preduzeća).

Pod prihodima iz radnog odnosa spadaju sledeća primanja:

- Prianja i beneficije iz već postojećeg ili bivšeg radnog odnosa. Pod ovim podrazumevamo plate radnika i službenika kao i penzije, te primanja poslodavaca u naturi.
- Penzije od zakonom propisanog socijalnog osiguranja. U to spadaju između ostalog penzije od Zavoda za penzijsko osiguranje zaposlenih, poljoprivrednika ili preduzetnika. Povišeni iznosi na osnovu dobrovoljnog povišenog osiguranja se poreski obuhvataju samo do jedne četvrtine.
- Naknade za bolovanje.
- Prianja iz penzijskih fondova.
- Prianja članova pokrajinske vlade, pokrajinske skupštine, gradonačelnika, gradskih savetnika ili opštinskih savetnika, kao i primanja u naturi.

Prianja u naturi koja podležu poreskoj obavezi su: 1) upotreba službenog vozila za privatne svrhe. Privatnom upotrebom smatra se i vožnja od stana do radnog mesta. Ako se može dokazati da je službeno vozilo u godišnjem proseku korišćeno za privatne svrhe ne više od 500 km mesečno, polovina vrednosti se računa kao primanje u naturi; 2) privatno korišćenje parkirališta ili garaže za motorno vozilo za vreme radnog vremena; 3) zajmovi od poslodavca i akontacije plate. Pod akontacijama plate i beskatnim zajmovima ili zajmovima sa niskim kamatama od poslodavca do 7.300 € ne smatra se primanjem u naturi; 4) službeni stan (ukoliko se zaposlenom licu na raspolaganje stavi besplatan službeni stan ili stan po ceni povoljnijoj od uobičajene), i u tom slučaju je reč o primanju u naturi koje podleže poreskoj obavezi; 5) nagradno putovanje (putovanja koja se odobravaju u svrhu motivacije saradnika predstavljaju primanje u naturi koje podleže oporezivanju).

Prianja u naturi, koja ne podležu poreskoj obavezi su: laptop, PC-standardni uređaj ukoliko se redovno koristi u poslovne svrhe, a koji se može i privatno upotrebiti i (mobilni) telefon.

Prihodi od kapitala su prihodi od kamata po snovu štednih depozita ili dužničkih hartija od vrednosti, kao i dividende od akcija i udela u društvima sa ograničenom odgovornošću.

Jadranka Đurović-Todorović

Prihodi od zakupnina se ostvaruju izdavanjem stana ili kuće u zakup.

Ostali prihodi su: 1) povratna primanja (npr. određene doživotne rente), 2) višak iz poslova prodaje privatne imovine unutar određenih rokova, uključujući supstancijske dobitke iz investicionih fondova, 3) višak iz prodaje privatnih udela kapitala počevši od 1% udela (npr. prodaja udela u društvima sa ograničenom odgovornošću), 4) primanja iz uslužnih delatnosti (npr. provizije za povremene posredničke poslove i primanja iz povremenog izdavanja privatnih predmeta), 5) naknade funkcionera (naknade za funkcionere javno-pravnih korporacija).

Poreska tarifa

Porez na dohodak fizičkih lica se obračunava prema poreskoj tarifi utvrđenoj za ovaj poreski oblik. Tarifa se sastoji, s jedne strane od pojedinačnih procentnih stopa koje se primenjuju na odgovarajuće tarifne razrede, a s druge strane od poreskog kredita kojim se umanjuje utvrđena poreska obaveza. Na ovaj način utvrđuje se poreski dug.

Tabela 2: Poreske stope poreza na dohodak fizičkih lica u Austriji

Iznos dohotka u €	Poreska stopa u %
Do 3.640	0
3.641 – 7.270	21
7.271 – 21.800	31
21.801 – 50.870	41
Preko 50.870	50

Izvor: www.helplinelaw.com/law/austria/taxation.php

Tabela 3: Šema obračuna poreza na dohodak fizičkih lica sa uračunatim odbicima u Austriji

Prihod (€)	Porez na dohodak (€)	Prosečna poreska stopa	Granična poreska stopa
Do 10000	0	0%	
10000 do 25000	$\frac{(prihod - 10000) * 5750}{15000}$		38,333%
25000	5750	23%	
25000 do 51000	$5750 + \frac{(prihod - 25000) * 11335}{26000}$		43,596%
51000	17085	33,5%	
Preko 51000	$17085 + (prihod - 51000) * 0,5$		50%

Izvor: <http://english.bmf.gv.at/tax.htm>

Specifičnosti oporezivanja dohotka fizičkih lica u Austriji

Prema tome, ako neko lice ostvari u toku godine oporezivi prihod od 32.000 €, onda će ono po tom osnovu platiti porez na dohodak fizičkih lica u iznosu od 8.802 € $[5.750 + [(32.000 - 25.000) \times 11.335]]$. Ili ako lice ostvari oporezivi prihod od 75.000 €, platiće porez na dohodak fizičkih lica u iznosu od 29.085 € $[[17.085 + (75.000 - 51.000) \times 0.5]]$.

Poreske olakšice i oslobodjenja

Za porez na dohodak građana, s obzorom da pripada neposrednim porezima, immanentno je prisustvo velikog broja poreskih olakšica i oslobodjenja. Neka od njih su sledeća:

Opšti iznos umanjenja poreza integrisan je u poreskoj tarifi.

Iznos umanjenja poreza za zaposlene iznosi 54 € godišnje. Ovo pravo imaju upošljenici koji podležu plaćanju poreza na platu. Iznos umanjenja poreza za upošljenike automatski obračunava poslodavac. Ukoliko postoji pravo na iznos umanjenja poreza za upošljenike, može kod niskog prihoda doći do isplate negativnog poreza do 110 €. Radnici iz pograničnih područja umesto iznosa umanjenja poreza za upošljenike imaju pravo na iznos umanjenja poreza za radnike iz pograničnih područja u istoj visini.

Iznosi umanjenja poreza pri niskim primanjima (negativni porez) - ako lice nema primanja, ili ako su ista niska, može u sledećim slučajevima doći do poreskog bonusa (negativni porez): Ukoliko lice ima pravo na iznos umanjenja poreza za upošljenike, dolazi do poreskog bonusa od 10% uplaćenih doprinosa upošljenika za zakonsko socijalno osiguranje, najviše do 110 €. To važi i za radnike iz pograničnih područja. Iznos umanjenja poreza za samohrane roditelje ili jedine hranioce porodice (poslednji samo u slučaju da ima najmanje jedno dete, znači ukoliko ima pravo na dodatak na decu) se isplaćuje u onim slučajevima u kojima zbog niskih primanja poreski odbitak ne dolazi uopšte do izražaja ili do punog izražaja, i to od strane poreske uprave. Prema tome, kod jednog deteta negativni porez se kreće do 494 €.

Iznos umanjenja poreza za prevoz iznosi 291 € godišnje. Ovo pravo imaju upošljenici. Ovaj iznos važi paušalno za troškove putovanja od stana do radnog mesta i natrag. Upošljenici koji stanuju na većoj udaljenosti od radnog mesta ili kojima korišćenje nekog masovnog sredstva transporta nije moguće ili prihvatljivo, mogu pod određenim uslovima dodatno ostvariti pravo na odbitke u zavisnosti od udaljenosti od kuće do posla.

Tabela 4: Odbici za prevoz ako se koristi javni prevoz

Udaljenost (km)	Godišnji iznos (€)	Mesečni iznos (€)
20 - 40	450	37,50
40 - 60	891	74,25
Više od 60	1.332	111,00

Izvor: <http://english.bmf.gv.at/tax.htm>

Tabela 5: Odbici za prevoz ako ne može da se koristi javni prevoz

Udaljenost (km)	Godišnji iznos (€)	Mesečni iznos (€)
Do 2 km	243	20,25
20 - 40	972	81,00
40 - 60	1.692	141,00
Više od 60	2.421	207,75

Izvor: <http://english.bmf.gv.at/tax.htm>

Poreski kredit za penzionere iznosi 400 € godišnje. Ovo pravo imaju primaoci penzija. Iznos umanjenja poreza za penzionere automatski obračunava zavod koji isplaćuje penzije.

Iznos umanjenja poreza za jedine hraniocce porodice i samohrane roditelje iznosi 364 € godišnje. Ovo pravo imaju jedini hranioci porodice i samohrani roditelji. Pravo na iznos umanjenja poreza za jedine hraniocce porodice ima uvek samo jedan partner. Ukoliko oba partnera (npr. studentski par sa jednim detetom) ispune uslove, onda partner s većim primanjem ima pravo na isti. Ukoliko oba partnera nemaju nikakva ili jednako visoka primanja, onda ima žena pravo na iznos umanjenja poreza, izuzev ako muž pretežno vodi domaćinstvo. Samohrani roditelj je lice koje u kalendarskoj godini više od šest meseci ne živi u bračnoj ili sličnoj zajednici i prima iznos umanjenja poreza za najmanje jedno dete.

Iznos poreskog kredita za nosioce izdržavanja iznosi mesečno 25,50 € za prvo dete; 38,20 € za drugo dete i 50,90 € za treće i svako naredno dete. Ovo pravo imaju i lica koja plaćaju alimentaciju. To je ono lice koje može da dokaže da plaća zakonom određeno izdržavanje (alimentaciju) za dete koje ne pripada domaćinstvu i za koje niti on niti (supružnik) partner koji živi u istom domaćinstvu s tim licem ne prima dečji dodatak.

Na pun iznos umanjenja poreza za lica koja plaćaju alimentaciju lice ima pravo ako se zakonska alimentacija plaća u punom iznosu. U slučaju samo delimičnog plaćanja alimentacije, iznos poreskog kredita se srazmerno smanjuje.

Specifičnosti oporezivanja dohotka fizičkih lica u Austriji

Za punoletnu decu čiji roditelj koji odvojeno živi, ne prima dečji dodatak, nema pravo na iznos umanjenja poreza. Za decu koja žive u inostranstvu i za koju se plaća izdržavanje postoji pravo na iznos umanjenja poreza.

Iznos poreskog kredita za lica s decom iznosi 50,90 € mesečno po detetu. Ovo pravo imaju primaoci dečjeg dodatka. Pravo na dečji dodatak postoji ukoliko primanja porodice nisu prešla iznos od 41.400 €. ¹⁰

Što se tiče **poreskog tretmana kapitalnog dobitka** nastalog po raznim osnovama (prodaja nepokretne imovine, koja se nalazila u vlasništvu najmanje 10 godina, dok kod prodaje hartija od vrednosti i finansijskih derivata zahtevani period iznosi jedna godina), 50% njegovog iznosa ulazi u poresku osnovicu, dok se druga polovina osobadja plaćanja poreza.

Dividende se oporezuju po stopi od 25% i plaćaju se po odbitku, tj. u momentu isplate istih. Medjutim, dozvoljeno je da poreski obveznik može da se izuzme od ovakvog oporezivanja dividendi, već da im se polovina ovih prihoda uključi u poresku osnovicu za plaćanje poreza na dohodak građana.

Po poreskoj stopi od 25% plaća se porez i na **prihode od kamata** ostvarenih po sledećim osnovama:

- kamata ostvorena po osnovu držanja depozita ili drugih kreditnih instrumenata pouzdanih banaka,
- prihodi ostvoreni po osnovu učešće u investicionim fonodivima,
- kamata ostvorena iz odredjenih hartija od vrednosti, uključujući konvertibilne obveznice i obveznice sa pravom učešća u dobiti i
- kamate ostvorene od hartija od vrednosti čiji su emitenti međunarodne institucije, i to posle 30.09.1992. godine.

U Austriji se, takodje, poreska godina poklapa sa kalendarskom godinom. Jedini izuzeci od ovog pravila su obveznici koji ostvaruju prihod obavljanjem preduzetničke aktivnosti, kao i ako se bave poljoprivredom i šumarstvom.

Porez na dohodak fizičkih lica u Austriji plaća se akontaciono i to 15. februara, 15. maja, 15. avgusta i 15. novembra na osnovu poreza plaćenog u prethodnoj godini. Konačno plaćanje poreza vrši najkasnije 30 dana od dana prijema poreskog rešenja od nadležnog poreskog organa. Ako je obveznik uplatio putem akontacije više na ime poreza na dohodak, povraćaj poreza vrši se do 30. aprila naredne godine.

¹⁰ Austrijsko Savezno ministarstvo za finansije, Vodič kroz poresko pravo, Beč 2004. g.

Zaključak

Jedna od prednosti sistema cedularnog oporezivanja ogleda se u mogućnosti primene različitih poreskih stopa na prihode koji potiču iz različitih izvora. Praktično, neki se prihodi mogu oporezivati nižim, a neki višim poreskim stopama, te se na taj način mogu ostvarivati i fiskalni i vanfiskalni ciljevi. Međutim, nedostaci cedularnog sistema oporezivanja ogledaju se u činjenici da ono ne omogućava ostvarivanje principa pravičnosti, budući da ne uzima u obzir porodične i lične prilike obveznika i ne zahvata na pravi način njegovu ukupnu poresku sposobnost.

Globalni porez na dohodak je u većem skladu sa socijalno-političkim principima oporezivanja, što po prirodi nije slučaj s cedularnim sistemom. Ovim sistemom se oporezuje ukupna masa prihoda poreskog obveznika bez obzira na prirodu primanja i izvore iz kojih potiču, pri čemu se obavezno vodi računa o okolnostima, pa i porodičnim, koje su vezane za ličnost obveznika. Iz ovih razloga sintetički porez na dohodak građana danas čini okosnicu svih modernih poreskih sistema.

Prema tome, Austrija koristi sintetičko oporezivanje dohotka, koje se uvodi sa najvišeg nivoa vlasti, kao i kod svih zemalja OECD-a. Međutim, struktura poreskih stopa jako varira od zemlje do zemlje. Poreski obveznik je fizičko lice koje ostvaruje određene vrste prihoda, a ne porodica, kako je to u nekim zemljama. Tom prilikom se primenjuje princip neograničene poreske obaveze, tako da se poreska obaveza rasprostire i na rezidente za ostvarene prihode u zemlji i inostranstvu ali i na nerezidente za prihod ostvaren na teritoriji Austrije.

Što se tiče egzistencijalnog minimuma, takva kategorija ne postoji, jer se u Austriji oporezuju svi prihodi poreskog obveznika, a nakon utvrđivanja poreske obaveze kao odbitna stavka javlja se osnovni poreski kredit, za čiji iznos se smanjuje poreski teret. U 2005. godini u Austriji je bilo nešto manje od 800.000 poreskih obveznika, kada je u pitanju porez na dohodak fizičkih lica, s tim što je 540.860 obveznika i platilo porez, dok preostalih 258.073 obveznika nije ispunilo uslove da plaća ovu vrstu poreza zbog postojanja značajnih poreskih olakšica i oslobodjenja. Prosečan iznos oporezivog dohotka bio je 39.900 €, tako da je prosečno svaki obveznik platio na ime poreza na dohodak fizičkih lica 12.700 €. Dostignuti nivo poreskog opterećenja u 2005. godini dostigao je 31.9%

Poreska stopa je progresivna i kreće se u intervalu od 0 – 50%. Stepen progresivnosti je umeren, kada se uporedi sa drugim zemljama.

Specifičnosti oporezivanja dohotka fizičkih lica u Austriji

Prema tome, generalno možemo zaključiti da Austrija primenjuje moderan i efikasan koncept oporezivanja dohotka fizičkih lica, koji je prilično izdašan, jer se putem ovog poreza prikupi oko 25% svih poreskih prihoda u ovoj zemlji. Zahvaljujući progresivnoj stopi i značajnim poreskim olakšicama i oslobodjenjima, uz prisustvo poreskog kredita, pored fiskalnih ciljeva putem ovog poreza ostvauju se i drugi, prevashodno socijalni ciljevi. Naime, putem ovog poreza oštrije se oporezuju oni koji ostvaruju visoke prihode, dok oni koji to ne mogu, čak i ne plaćaju porez, već dobijaju razne pomoći u vidu socijalnih transfera.

Literatura

1. Austrijsko Savezno ministarstvo za finansije, Vodič kroz poresko pravo, Beč, 2004.,
2. Djurović-Todorović Jadranka, Jovanović Miodrag, Krstić Borko, Monetarni i fiskalni menadžment, Ekonomski fakultet Niš, 2006.,
3. Jovanović Miodrag, Đurović-Todorović Jadranka, Finansijska teorija i politika, ekonomski fakultet Niš, 2003.,
4. Lovčević Jovan, Institucije javnih finansija, Beograd, 1975.,
5. Raičević Božidar, Javne finansije, Ekonomski fakultet Beograd, 2003.,
6. Raičević Božidar, Gagić Brankica, Pantić Danijel, Sistem i politika javnih prihoda u funkciji demografske politike, Ekonomski institute, Beograd, 1995.,
7. Todorović Milan, Nauka o finansijama, Nauka o porezima, Beograd, 1930.,
8. www.worldwide-tax.com
9. www.eurofound.europa.eu/emire/austria
10. www.helplinelaw.com/law/austria/taxation.php
11. <http://english.bmf.gv.at/tax.htm>

SPECIFICITY OF PERSONAL INCOME TAX IN AUSTRIA

Abstract: Personal income tax is one of the most important type of taxes all around the world. It is very fertile, elastic and appropriate for realization of fiscal and hudge number of others aims. By using this tax, tax authorities take in care whole tax capability and personal circumstances of tax payers. The aim of this paper is to point out of solutions in implementation of personal icode tax in Austria. Especially we analyse tax payers, taxable income and type of tax rates. On the other side, the aim is to find out is there harmonization betwen nature of this tax and fiscal, economic and social goals. Certainly, it is very important to look at reults of achieving this tax, especially their capability and fertility.

Key words: Personal income tax, Tax system of Austria, Tax payer, Tax base, Tax rates.